II

(Nelegislatívne akty)

NARIADENIA

VYKONÁVACIE NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2021/1847

zo 14. októbra 2021

o určení zákonnej náhrady určitých nastavení sadzby CHF LIBOR

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1011 z 8. júna 2016 o indexoch používaných ako referenčné hodnoty vo finančných nástrojoch a finančných zmluvách alebo na meranie výkonnosti investičných fondov, ktorým sa menia smernice 2008/48/ES a 2014/17/EÚ a nariadenie (EÚ) č. 596/2014 ([1]), a najmä na jeho článok 23b ods. 8,

keďže:

(1) Sadzba London Interbank Offered Rate na švajčiarsky frank (CHF LIBOR) je jednou z 5 menových sadzieb LIBOR, ktoré spravuje Ice Benchmark Administration (IBA). Sadzba CHF LIBOR odráža úrokovú sadzbu, pri ktorej sa veľké, vedúce, medzinárodne aktívne banky s prístupom na trh s nezabezpečeným veľkoobchodným financovaním môžu na takomto trhu financovať samy vo švajčiarskych frankoch. IBA vypočítava sadzbu na základe údajov, ktoré jej predložila skupina bánk.

(2) Úrad pre finančné správanie Spojeného kráľovstva oznámil ku koncu roka 2021 ukončenie uplatňovania určitých referenčných hodnôt LIBOR vrátane sadzby CHF LIBOR. Toto ukončenie uplatňovania je spôsobené obavami o to, či sadzba LIBOR v niektorých svojich nastaveniach primerane reprezentuje základný trh alebo ekonomickú realitu, ktorá je odrazom trhu s nezabezpečeným veľkoobchodným financovaním. Tieto obavy majú svoj pôvod v neochote väčšiny panelových bánk LIBOR naďalej prispievať k príslušným nastaveniam sadzby LIBOR, ako to oznámila IBA 5. marca 2021 vo vyhlásení ICE LIBOR o spätnej väzbe ku konzultáciám o potenciálnom ukončení uplatňovania (ICE LIBOR *Feedback Statement on Consultation on Potential Cessation*).

(3) V minulosti viaceré banky používali sadzbu CHF LIBOR v Únii ako referenčnú sadzbu pri veľkom počte nesplatených retailových hypoték, z ktorých väčšine uplynie platnosť po skončení roka 2021. Podľa odpovedí na verejné konzultácie uskutočnené Komisiou existujú v súčasnosti v Únii zmluvy o hypotekárnych úveroch vo výške približne 35 miliárd EUR, ktoré odkazujú na sadzbu CHF LIBOR. Najväčší počet týchto nesplatených zmlúv sa nachádza v Poľsku, pričom zvyšok sa nachádza v Rakúsku, Slovinsku, Holandsku a vo Francúzsku.

(4) Rozsah potenciálneho narušenia spôsobeného ukončením uplatňovania sadzby CHF LIBOR a potreba zmierniť diskontinuitu zmlúv, v ktorých sa odkazuje na sadzbu CHF LIBOR s cieľom zabrániť vzniku tohto narušenia, boli zdôraznené vo viacerých výmenách medzi Komisiou a príslušnými verejnými orgánmi. Komisia riadne zohľadnila poskytnuté faktické prvky s cieľom posúdiť, či sú splnené podmienky stanovené v článku 23b nariadenia (EÚ) 2016/1011, a stanoviť, či treba, aby Komisia prijala opatrenia.

([1]) Ú. v. EÚ L 171, 29.6.2016, s. 1.

(5) V správe o finančnej stabilite z roku 2021 vydanej Národnou bankou Poľska ([2]) sa uvádza, že na základe rôznych trvaní sadzby CHF LIBOR malo na konci roka 2020 hypotekárne úvery vzťahujúce sa na sadzbu CHF LIBOR viac než 410 000 domácností v Poľsku. To predstavuje približne 20 % celkového poľského portfólia hypotekárnych úverov, čo podľa iných údajov poskytnutých príslušnými orgánmi zodpovedá celkovej hodnote 100 miliárd PLN (približne 22 miliárd EUR). Väčšina týchto hypoték je dlhodobá a zostane nesplatená aj po roku 2030. V správe sa zdôrazňujú riziká, ktoré predstavuje ukončenie uplatňovania sadzby CHF LIBOR, a potreba zabezpečiť kontinuitu zmlúv o úvere na bývanie denominovaných vo švajčiarskych frankoch, aby sa zabránilo vzniku takýchto rizík. V správe sa ďalej zdôrazňuje, že neexistencia záložných ustanovení a právnych aktov určujúcich náhradu za referenčnú sadzbu CHF LIBOR by mohla ohroziť kontinuitu takýchto dohôd a následne sa premietnuť do finančných strát bánk. Poľské ministerstvo financií predložilo Komisii podobné údaje.

(6) V Rakúsku v júni 2021 odkazovalo na sadzbu CHF LIBOR 50 000 až 60 000 hypotekárnych úverov poskytnutých rakúskym domácnostiam, čo predstavuje objem 9,6 mld. EUR a približne 5,7 % celkového dlhu domácností Rakúska. Približne 400 rakúskych bánk je zapojených do hypotekárnych portfólií, v ktorých sa odkazuje na sadzbu CHF LIBOR. Národná banka Rakúska a rakúsky úrad pre finančný trh (FMA) predložili v liste zaslanom Komisii podobné podporné údaje.

(7) V Slovinsku bolo k 31. decembru 2020 viac než 6 700 zmlúv o spotrebiteľských úveroch v celkovej hodnote viac než 300 miliónov EUR, ktoré odkazujú na sadzbu CHF LIBOR, pričom platnosť poslednej skupiny týchto zmlúv uplynie až v roku 2043. Okrem toho je 9 z 15 bánk vystavených sadzbe CHF LIBOR. Podiel úverov na bývanie v sadzbe CHF LIBOR v týchto 9 bankách v porovnaní so všetkými úvermi na bývanie predstavuje 6,34 % a podiel hypotekárnych úverov v sadzbe CHF LIBOR v porovnaní so všetkými hypotekárnymi úvermi predstavuje 7,13 %.

(8) Odhaduje sa, že v Holandsku odkazuje na švajčiarsku sadzbu CHF LIBOR približne 500 miliónov EUR retailových hypoték bez záložných doložiek.

(9) Vo Francúzsku majú regionálne banky približne 6 400 retailových úverových zmlúv, v ktorých sa odkazuje na sadzbu CHF LIBOR so splatnosťou po roku 2021.

(10) V nariadení (EÚ) 2016/1011 sa vyžaduje, aby používatelia referenčných hodnôt vypracovali a udržiavali spoľahlivé písomné plány uvádzajúce opatrenia, ktoré by prijali v prípade zásadnej zmeny alebo ukončenia poskytovania referenčnej hodnoty, a ak je to uskutočniteľné a vhodné, aby určili jednu alebo viacero alternatívnych referenčných hodnôt ako zálohy pre referenčnú hodnotu, ktorá by sa už neuverejňovala. Zmluvy odkazujúce na sadzbu CHF LIBOR boli uzatvorené dávno pred tým, ako bolo možné očakávať ukončenie uplatňovania sadzby CHF LIBOR a pred začatím uplatňovania nariadenia (EÚ) 2016/1011. Tieto zmluvy preto neobsahujú záložné ustanovenia, ktoré sa zaoberajú prípadom, keď správca referenčnej hodnoty už po určitom dátume nemôže uverejňovať zmluvný odkaz.

(11) Vzhľadom na to, že bolo ťažké určiť vhodnú náhradu sadzby CHF LIBOR pred tým, než švajčiarska národná pracovná skupina ponúkla trhu jasné odporúčania, zmluvy uzavreté po dátume začatia uplatňovania (1. januára 2018) nariadenia (EÚ) 2016/1011 neobsahujú žiadne záložné ustanovenia alebo žiadne vhodné záložné ustanovenia.

(12) Bez prechodu zmlúv odkazujúcich na sadzbu CHF LIBOR na určenú náhradu uvedenej referenčnej hodnoty existuje vážne riziko marenia zmlúv vo viacerých členských štátoch. Určením uvedenej náhrady by sa preto malo zabezpečiť, aby sa zmiernilo takéto riziko, ktorého vznik by mohol výrazne narušiť fungovanie finančných trhov v Únii.

(13) Úrad pre finančné správanie Spojeného kráľovstva oznámil 5. marca 2021 budúcu stratu reprezentatívnosti a ukončenie všetkých nastavení sadzby CHF LIBOR. Takéto vyhlásenie je podnetom na to, aby Komisia uplatnila svoju právomoc určiť zákonnú náhradu sadzby CHF LIBOR podľa článku 23b ods. 8 nariadenia (EÚ) 2016/1011.

([2]) Narodowy Bank Polski (Národná banka Poľska), Správa o finančnej stabilite, jún 2021. https://www.nbp.pl/en/systemfinansowy/fsr202106.pdf?v=2

(14) Na základe výsledku verejných konzultácií Komisie sa stanovila dôležitá úloha určitých trvaní sadzby CHF LIBOR v zmluvách o hypotekárnych úveroch, konkrétne v trvaní jeden mesiac, tri mesiace, šesť mesiacov a 12 mesiacov. Neexistencia jasnej a jednoznačnej náhradnej sadzby v zmluvách o hypotekárnych úveroch odkazujúcich na sadzbu CHF LIBOR by vyvolala právnu neistotu, ktorá by mohla viesť k súdnym sporom a mareniu zmlúv. Je preto vhodné, aby Komisia určila zákonnú náhradu za tieto štyri trvania CHF LIBOR, ktoré sa majú použiť vo všetkých zmluvách a vo všetkých finančných nástrojoch v zmysle vymedzenia v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ ([3]), okrem iného vrátane sporiacich účtov, hypoték a úverov vrátane zmlúv o spotrebiteľských úveroch a úverov pre malé podniky, ktoré sa riadia právnymi predpismi jedného z členských štátov, ktoré neobsahujú záložné ustanovenia alebo žiadne vhodné záložné ustanovenia.

(15) V roku 2017 odporučila švajčiarska národná pracovná skupina ako náhradnú sadzbu za sadzbu CHF LIBOR Swiss Average Rate Overnight (SARON) spravovanú SIX Swiss Exchange Financial Information AG (SIX) ([4]). V septembri 2020 po uznaní nemožnosti vytvoriť výhľadovo orientovanú termínovú sadzbu na základe SARON švajčiarska národná pracovná skupina odporučila, aby sa zložená sadzba SARON použila ako základ pre záložnú sadzbu v prípade odkazov na sadzbu CHF LIBOR pre hotovostné produkty. Určená náhrada za príslušné trvania sadzby CHF LIBOR v hotovostných zmluvách uzatvorených v minulosti by sa preto mala vypočítať ako zložená sadzba SARON.

(16) Výsledok verejných konzultácií Komisie preukázal podporu, a to aj zo strany verejných orgánov z najviac dotknutých členských štátov, pokiaľ ide o určenie zákonnej náhrady všetkých nastavení sadzby CHF LIBOR v súlade s odporúčaniami švajčiarskej národnej pracovnej skupiny. Zatiaľ čo sadzba CHF LIBOR je výhľadovo orientovaná sadzba, pri ktorej klient vopred pozná úrok splatný za nadchádzajúce obdobie, zložená sadzba SARON je spätne orientovaná sadzba. To znamená, že úroková sadzba za dané obdobie je známa až na konci tohto obdobia. V záujme uľahčenia používania úrokovej sadzby na začiatku úrokového obdobia by možným riešením bolo určiť úrokovú sadzbu na základe sledovaného obdobia predchádzajúceho úrokovému obdobiu. Švajčiarska národná pracovná skupina 29. septembra 2020 odporučila, aby sa v prípadoch, keď je platba úrokov známa na začiatku úrokového obdobia, použila zložená sadzba SARON v súlade s metodikou „last reset“. Takáto metodika pozostáva z určenia úrokovej sadzby pre nadchádzajúce obdobie na základe zaznamenanej zloženej úrokovej sadzby za predchádzajúce obdobie, ktoré je rovnako dlhé ako dané úrokové obdobie.

(17) Podľa odporúčania švajčiarskej národnej pracovnej skupiny z 1. februára 2021 by používatelia mali prijať ako náhradnú sadzbu za jednomesačnú sadzbu CHF LIBOR jednomesačnú zloženú sadzbu SARON a za trojmesačnú sadzbu CHF LIBOR trojmesačnú zloženú sadzbu SARON určenú podľa metodiky *last reset*, t. j. zloženú sadzbu SARON vypočítanú na základe jednomesačného a trojmesačného obdobia bezprostredne predchádzajúceho úrokovému obdobiu.

(18) Pracovná skupina pre bezrizikové úrokové sadzby eura vo svojom odporúčaní z 11. mája 2021 uviedla, že metodika *last reset* môže pri obdobiach dlhších než tri mesiace vyvolať problémy v oblasti účtovníctva a hedžingu spôsobené štrukturálnymi rozdielmi medzi sadzbou IBOR (ako výhľadovo orientovanou) a SARON (ako spätne orientovanou), ktoré sú obzvlášť výrazné pri dlhodobejších trvaniach. Švajčiarska národná pracovná skupina odporučila 1. júla 2021 ako alternatívnu metodiku použitie metodiky „last recent“ s jednomesačným sledovaným obdobím. Takáto metodika pozostáva z určenia úrokovej sadzby pre nadchádzajúce obdobie na základe zaznamenanej zloženej úrokovej sadzby za predchádzajúce obdobie, ktoré je kratšie než dané úrokové obdobie. Vzhľadom na odporúčania pracovnej skupiny pre bezrizikové úrokové sadzby eura a s cieľom zostať čo najbližšie k pôvodnému referenčnému obdobiu pre každé trvanie sa trojmesačná zložená sadzba SARON považovala za vhodnejšiu než jednomesačná zložená sadzba SARON pre CHF LIBOR v trvaní 3 mesiace a dlhšie. Preto sa považuje za vhodné použiť jednomesačnú a trojmesačnú zloženú sadzbu SARON ako náhradu za jednomesačnú sadzbu CHF LIBOR, resp. trojmesačnú sadzbu CHF LIBOR a použiť trojmesačnú zloženú sadzbu SARON ako náhradu za šesťmesačnú a 12-mesačnú sadzbu CHF LIBOR.

([3]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ z 15. mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi, ktorou sa mení smernica 2002/92/ES a smernica 2011/61/EÚ (Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 349).

([4]) Sadzba SARON je uverejňovaná na príslušnej webovej stránke jej správcu: https://www.six-group.com/exchanges/indices/data_centre/swiss_reference_rates/compound_rates_en.html.

(19) Medzi sadzbou CHF LIBOR a zloženou sadzbou SARON existuje rozdiel v hodnote. V záujme zohľadnenia tohto rozdielu a minimalizovania hospodárskeho vplyvu náhrady by sa k zloženej sadzbe SARON mala pripočítať fixná úprava rozpätia pre každé z trvaní sadzby CHF LIBOR, ktoré nahrádza.

(20) Pri verejných konzultáciách uskutočnených Komisiou sa potvrdila vhodnosť výpočtu fixnej úpravy rozpätia na základe historického mediánu rozpätia medzi sadzbou LIBOR na švajčiarsky frank a príslušnou zloženou sadzbou SARON počas päťročného spätného referenčného obdobia do 5. marca 2021.

(21) Je preto vhodné, aby sadzby určené Komisiou ako náhrada za príslušné trvania sadzby CHF LIBOR zodpovedali zlúčenej sadzbe SARON zvýšenej o príslušnú úpravu rozpätia, ako bolo uverejnené pre každé trvanie príslušnej zloženej sadzby SARON (jeden mesiac, tri mesiace, šesť mesiacov a 12 mesiacov).

(22) Podľa článku 23b ods. 3 nariadenia (EÚ) 2016/1011 nahrádza náhrada za sadzbu CHF LIBOR zo zákona všetky odkazy na uvedenú referenčnú hodnotu vo všetkých zmluvách a vo všetkých finančných nástrojoch v zmysle vymedzenia v smernici 2014/65, ktoré neobsahujú záložné ustanovenia alebo žiadne vhodné záložné ustanovenia. Táto náhrada preto nemá vplyv na zmluvy, ktoré boli úspešne prerokované s cieľom zabezpečiť ukončenie uplatňovania sadzby CHF LIBOR, ako sa stanovuje v článku 23b ods. 11 nariadenia (EÚ) 2016/1011.

(23) Vzhľadom na to, že sadzba LIBOR sa 1. januára 2022 prestane uverejňovať, určené sadzby by mali od tohto dátumu nahradiť odkazy na sadzbu CHF LIBOR.

(24) K tomuto nariadeniu poskytli stanoviská Úrad pre finančné správanie Spojeného kráľovstva ako orgán dohľadu nad správcom sadzby CHF LIBOR, Švajčiarska národná centrálna banka v úlohe sekretariátu švajčiarskej národnej pracovnej skupiny a Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA).

(25) Opatrenia stanovené v tomto nariadení sú v súlade so stanoviskom Európskeho výboru pre cenné papiere,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Náhrada sadzby CHF LIBOR

1. Nasledujúce sadzby sú určené ako náhradné sadzby za sadzbu CHF LIBOR v súvislosti so sadzbou CHF LIBOR vo všetkých zmluvách a vo všetkých finančných nástrojoch v zmysle vymedzenia v smernici (EÚ) 2014/65:

a) jednomesačná sadzba CHF LIBOR sa nahrádza jednomesačnou zloženou sadzbou SARON zaznamenanou počas jednomesačného obdobia predchádzajúceho úrokovému obdobiu.

b) trojmesačná sadzba CHF LIBOR sa nahrádza trojmesačnou zloženou sadzbou SARON zaznamenanou počas trojmesačného obdobia predchádzajúceho úrokovému obdobiu.

c) šesťmesačná sadzba CHF LIBOR sa nahrádza trojmesačnou zloženou sadzbou SARON zaznamenanou počas trojmesačného obdobia predchádzajúceho úrokovému obdobiu.

d) 12-mesačná sadzba CHF LIBOR sa nahrádza trojmesačnou zloženou sadzbou SARON zaznamenanou počas trojmesačného obdobia predchádzajúceho úrokovému obdobiu.

2. K náhradným sadzbám určeným podľa odseku 1 sa pripočítava fixná úprava rozpätia. Uvedená fixná úprava rozpätia je rovnocenná rozpätiu uverejnenému pre každé príslušné trvanie a vypočítanému k 5. marcu 2021 ako historické mediánové rozpätie medzi príslušnou sadzbou CHF LIBOR a príslušnou sadzbou SARON zloženou počas päťročného spätného referenčného obdobia pre každú osobitnú položku.

3. Náhradné sadzby za sadzbu CHF LIBOR sa určujú v súlade s touto tabuľkou:

LIBOR	TRVANIE	Náhradná sadzba	Hodnota úpravy rozpätia (%)
CHF	1M	1-mesačná zložená sadzba SARON (SAR1MC) ISIN CH0477123886	- 0,0571
CHF	3M	3-mesačná zložená sadzba SARON (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0031
CHF	6M	3-mesačná zložená sadzba SARON (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0741
CHF	12M	3-mesačná zložená sadzba SARON (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,2048

Článok 2

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie sa uplatňuje od 1. januára 2022.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 14. októbra 2021

Za Komisiu
predsedníčka
Ursula VON DER LEYEN